

vettek: *Beóthy László* főispán, *Ostáry Lajos* miniszteri tanácsos, *Szunyogh Péter* alispán, *Hoványi Géza*, *Mezey Mihály*, *Heggyessy Márton*, *Kurländer Ede*, *Sarkady Lajos*, *Lovassy Ferenc*, *Radó Ignác*, dr. *Gyémánt Jenő*, *Pallay Lajos*, *Szunyogh Szabolcs*, *Márkus László*, *Markovitch Antal*, *Markovitch Károly*, *Diamandy Miklós*, dr. *Konrád Márk*, *Papp Miklós* stb.

Tisza Kálmán, midőn a terembe lépett, percekig tartó lelkes éljenzés fogadta, amelynek csillapítással *Hlatky* Endre nagyszabású beszédet intézett az ünnepelethez:

Rövid visszaillesztést vetett *Tisza Kálmán* múltjára, a debreceni nagy vásártól fogva, midőn *Tisza* állást foglalt a protestáns egyház ellen kiadott Thun-féle pátem ellen, a mai napig, különösen kiemelve 15 esztendő kormányelnökségét, amely alatt ügyelővén életét veszelte, midént elkövetett az ország ügyeinek rendezése érdekében. Ez a 15 esztendő küzdelem magasra emelte *Tisza Kálmán* alakját.

De még magasabbra emelte — ugymond — a 15 esztendő küzdelem után való visszalépése, mert arra csak igen kevés példát szolgáltat a történelem, hogy egy nagy ember, aki egy nemzet ügyeit viszi hosszú időn keresztül, akkor, amidőn visszalép, keserűség nélkül szívében, megmarad abban a pártban, amelyet megalkotott, mint közkatona, és annak egyik leghívebb embere marad, mert tudja, mert érzi, hogy ez a párt az, amely Magyarország jövőjét megteremteni van hivatva (Ugy van! Ugy van!) Nem a politika, hanem a szeretet vezet tehát ma bennünket ide. (Igen. Ugy van!)

Nagyvárad városának, Bihar vármegyének a történelmi tanúsága szerint voltak és vannak a mai nap is élő nagy fiai. Ezek között látjuk — nem mi itéljük meg, mert hisz a mai nemzedék amelyet még a szenvedélyek vezetnek, nincs hivatva megítélni — nagyméltóságod nagy alakját; de meg vagyok róla győződve és meg van győződve az egész ország, hogy a történelem igazságot fog szolgáltatni kegyelmes urnának és Magyarország legnagyobb fiai közt fogja nevének említeni. (Élénk helyeslés.)

Ismétlem, Nagyvárad városának fiai közt voltak nagy emberek. Hiszen csak az ötven év előtti állapotok is két áldozatot követeltek; az egyik, aki Nagyvárad városának első országgyűlési képviselője volt, vértanúalált halt. A másik, nagyméltóságod egész életét, kora ifjúságától fogva a mai napig a hazának áldozta. (Élénk tetszés.)

Ha tehát szabad a jövőbe is bepillantani — emberek nehéz feladat — akkor előre megjósolhatjuk azt, hogy kegyelmes urnam aki ezen hosszú múltját a nemzetnek szentelve, hátralevő idejét — minél hosszabb legyen — utolsó lehelletig a haza érdekeinek fogja áldozni, (Hosszantartó éljenzés.) azzal végzem szavaimat, hogy adja Isten, hogy boldogságban a haza üdvére, boldogságára, teljesítésére, családja üdvére addig éljen, amíg csak ember lehet. (Percekig tartó lelkes éljenzés.)

A nemes hévvel, igaz lelkesedéssel előadott beszédre *Tisza Kálmán* ezeket válaszolta:

Tisztelt uraim, szabad legyen mondanom barátaim!

Nem akarok beszélni arról, hogy az önök tisztelt szónoka mennyire tulragadtatta magát a barátság által azokban, amiket irányomban kifejezett. Minek erről szólni? De egyet szabad legyen megmondanom és ez az: hogy ha valami és valaha jól eshetik embernek öreg korában az az, ha akkor keresi fel az őt ismerőknek rokonszenv, barátsága, ragaszkodása, midőn már a hatalom polcától jó idő óta megvált. (Élénk tetszés.)

Annak aki a hatalmon van, jól esik a ragaszkodás, szüksége is van rá, mert hisz csak úgy tehet valamit a hazáért; de annak aki iránt tisztelettel és szeretettel még így nyilatkozik meg a rokonszenv, ez a legszebb polgári jutalom. (Élénk éljenzés.) Fogadják ezért tiszta szívvel jövő köszönetemet.

Felmentette tisztelt barátunk a szabadalvópártnak alakulását, fennállítását, hivatását. Bizony nyílt nem tévedt abban, midőn azt fejezte ki, hogy én annak bizonyosan életem fegyverétől jól szolgálja leszek, mint közkatona éppen úgy, mint voltam valaha más helyzetben; de engedjék meg, ezt az alkalmat felhasználom arra, annyival inkább, mert amint tudom, talán azok, akik engemet most megtszettek, nem mind tagjai a szabadalvópártnak, hogy hivatkozzam arra, ami ellenem sokszor, még jóindulatú barátaim részéről is, felhozott, hogy én a párt összetartására helyeztem a főszólat, annak feláldoztam néha talán más szempontokat.

Hát, uraim, én azt hiszem, nemcsak a szabadalvú párt tagjairól, de e hazában élő minden párt tagjáról felteszem, hogy azért tagja annak a pártnak, mert azt hiszi, hogy annak a pártnak elvei és eljárása, valóban a hazának és a nemzetnek üdvére (Ugy van! Ugy van!) és így éppen úgy az, aki a szabadalvú párt összetartására igyekszik, mint az is, aki más meggyőződésben lévén, más párt összetartására igyekszik, ha ősszudattal, lelkiismerettel és meggyőződéssel bíró ember, azt azért teszi, mert így hiszi a haza javát elérhetőnek. (Élénk helyeslés.) En igen óhajtom, hogy ezen kölcsönös, egymás iránti elismerés létezzék e hazában azok között, akik különböző, de hazafias pártokhoz tartoznak, mert bár remélem, nem fog jönni de jöhet mégis idő, a midőn minden jó hazafinak kezét kell fogni tudni, nem szabad tehát ellenségként, hanem csak politikai ellenfélként szabad egymással szemben állani. (Élénk helyeslés.)

Ezen kitérés után engedjék meg, hogy egy pár rövid szóval még csak azt mondjam, hogy mindennél jobban és mindenek felett jólesik, ha, amint t. szónokunk mondta, úgy tekintem önököt, mint akiket nem a politika, hanem a rokonszenv, a barátság, a jóindulat hozott ide. (Élénk helyeslés.) S azért, amidőn ígérem, hogy amíg még valamit tenni tudok, azt hazám és

nemzetem érdekében ezentul is meg fogom tenni, (Hosszantartó, lelkes éljenzés.) engedjék meg, hogy magamat továbbra is jóindulatukba, barátságukba ajánjam. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

A beszéd elhangzása után még jó ideig társalgott a küldöttség tagjaival *Tisza Kálmán* és ezután a biharmegyei kaszinó, a nagy-várad-velencei népkör, majd a közélet számos kitűnőségének üdvözlését fogadta.

A banket.

Délután 3 órakor *Tisza Kálmán* a *Hungária*-szállóban ebédre látta vendégül a nála járt küldöttségeket s a hozzájuk csatlakozott képviselőket. Az asztalfőn *Tisza Kálmán* ült, akivel szemben *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter foglalt helyet; az ünnepelt jobbján *Antal Gábor* püspök, balján *Hlatky* Endre ült. Ott voltak a jubilás fiai *Tisza István* és *Tisza Kálmán* grófok, *Eötvös Károly*, *Gajári Ödön*, *Órley Kálmán* *Telegdy József* és *Fassie Tódor* országgyűlési képviselők stb. A hangulat az ebéden igen emelkedett volt. A negyedik fogásnál felállott *Tisza Kálmán* s ezeket mondotta:

— T. uraim! Mint 70 éves ember (Éljenzés) emelem poharamat azért, akihez mindnyájunkat, sőt többet mondom, minden igaz magyar embert nem a lojalitás kötelezettsége, de a szív és a lélek párosult erejéből származó tisztelet és hódolat fűz (A társaság tagjai felállának) azért a férfirület, 70 éves férfirület, akiről még saját tapasztalatom utáni is mondhatom, hogyha az ő egészségére iszom, Magyarország jóléteért iszom (Hosszantartó éljenzés). *Ferenc József* ő felségét, Magyarország királyát az Isten őrítse. (Hosszantartó, szünni nem akaró lelkes éljenzés.)

Antal Gábor ev. rel. püspök *Tisza Kálmán* életét. Dunántul és Tiszántul találkoztam itt — ugymond — nem is jött, de vonzatt; vonzotta az igazi nagyság, amely sajátja annak az államiérfinak, aki önzetlenül és hiven szolgálta a hazát és egyházát, soha egyiket a másik rovására. A dunántúli egyházkerület nevében, amely 32 évvel ezelőtti vezéréül választotta *Tisza Kálmán* hitisége viszonzásul hűséget fogad újból a vezérnek, akit ilyenek az Isten sokáig tartson meg. (Leikes éljenzés.)

Dr. *Márkus László* magvas felköszöntőben méltatta *Tisza Kálmán* államférfini érdemeit. Biharmegye és Nagyvárad város közönsége nevében emeli rá poharát. (Élénk éljenzés.)

Tisza Kálmán! Tisztelt uraim! Mielőtt arra kérének szót, hogy önök iránt fejezzem ki köszönetemet, engedjék meg, hogy köszönetem fejezzem ki nyilvánosan önök előtt mindazoknak, akik ezen nap alkalmából engemet, legalább meglepően, nagyszabásban, nagy szíveséggel, részint táviratban, részint levelekben üdvözöltek. Engedjék meg azt is, hogy ezen sok távirat közül káromnak tartalmát önökkel is közöljem. (Halljuk! Halljuk!)

Az egyik így szól, — hogy ki írta alá, talán ki méltóztatnánk találni, ha megmondom a címet, hogy „*Tisza Kálmán* belső titkos tanácsosom (Hosszantartó lelkes éljenzés). A jelenlevők felállának.)

„Igen örülök, hogy ön, kedves *Tisza*, munkás és érdemekben gazdag életének hetvenedik évfordulóját teljes szellemi és testi erőben érte el és szívből kívánom, hogy az isteni gondviselés Önt a haza javára még évek hosszú során át tartsa meg.“ (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

A másik *Goluchowski* külügyminiszterrel jött, aki egyszerű szavakban kéri, hogy vegyem szívesen megemlékezést és örömet a felett, hogy elértem a 70 ik évet és jó kívánságát további jólétem iránt. (Élénk éljenzés.)

A harmadik az nem messziről jött:

„Fogadd ismételen 70-ik születésnapod alkalmából legőszintébb és legmelegebb szeretetszókat. Isten tartson meg erőben és jó egészségben. — *Szél Kálmán*.“ (Leikes éljenzés.)

És most, uraim, engedjék meg, hogy miután azoknak, akik távolról üdvözöltek, megnevezés nélkül bár, önök előtt kifejeztem köszönetemet, poharat emeljek azért is, hogy önöknek mindnyájuknak, akik itt ezen lakomán megjelentek, fejezzem ki köszönetemet. De a köszönet mellett — azt hiszem — helyet kell foglalni a jókívánatnak is. Éppen azért engedjék meg, hogy kívánjam önöknek mindnyájuknak, hogy életüket az Isten mentül tovább tartsa meg, kívánjam a családósnak, hogy családjaikban is jelje fel az örömet mindig, kívánjam azoknak, akiknek nincsen családjuk s még elég fiatalok, igyekezzenek jó magyar családot alapítani. (Élénk éljenzés.) azoknak pedig, akik szintén nem családósnak, de már nem egészen fiatalok, engedje az Isten, hogy nagy önvád nélkül tudják elviselni azt, hogy nem adtak a magyar hazának utódot! (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Hlatky Endre annak a pártnak, amelynek *Tisza Kálmán* a megalapítója és ma egyik közkatona, mai

vezérét: *Szél Kálmán* közötti fel, (Leikes éljenzés.) akinek tiszta hazafiságát és államiérfini nagy képességeit bebizonyított politikai ellenléte is és akirehöz osztatlan bizalommal ragaszkodik a szabadalvú párt minden tagja, mert tudja, hogy az ő kezében a hatalom a haza javára érvényesül. *Szél Kálmán* miniszterelnököt, azt az államférfiut, akit a Gondviselés kegye adott e hazának, az Isten sokáig őrítse. (Hosszantartó, meg-megújuló lelkes éljenzés.)

Darányi Ignác: Ez az ünnepély magán viseli azt a karaktert, azt a nemes egyszerűséget, mely *Tisza Kálmán* egész életén keresztül vonul és bár előre az egyház szokott menni az „*ecclesia praecedit*“ elve alapján, mégis engedelmet kér, hogy először Nagyváradról szóljon, mert *Tisza Kálmán* mondta azt egy ízben, hogy először születünk magyar embernek (Ugy van!) és ezután keresztelnek csak telekezetre bennünket, (Hosszas, élénk tetszés, éljenzés és taps. Felkiáltások: *Eljen Darányi!*)

Ezen ünnepélyen, amelynek kétségtelen a családlás és azért annál melegebb jellege, itt látjuk *Tisza Kálmán* szűkebb hazáját, azt a várost, amelyben az anyatejével együtt szüta be a haza iránt való határtalan szeretetét; és ha Nagyvárad város és Biharmegye *Tisza Kálmán* szűkebb hazája, akkor épp oly joggal mondható, hogy a reformált egyház, különösen pedig a dunántúli egyházkerület, az ő tágabb családja. (Ugy van!) Mert ez az egyház volt ő, amely nagyon régen évtizedek előtt, ünnepeltünkben először ismerte fel a hazának egy telkő nagy csillagát.

A családi téren maradvá, poetikus szavakban megemlékezik valakiről, aki nincs közöttük, de aki közöttük van az ő magasán szárnaló gondolatvilágával és mély érzelmével, aki mindig föléllott, mikor a dicsőségről volt szó és mindig előállott, amikor a közérdeket tenni, fáradni és áldozni kellett, akinek Isten után talán leginkább köszönhetjük, hogy *Tisza Kálmán* azt a napot megérette: (Leikes éljenzés.) akiről szólni akar, az *Tisza Kálmán* gróf *Degenfeld* Iona. (Hosszas élénk tetszés és éljenzés.)

Kiemelte ezután *Tisza Kálmán* hűvesi, honleányi és emberbaráti erényeit és így végzi beszédét: Es ha felteszem magunknak azt a kérdést, hogy egy ilyen élet után mit kívánjunk ön *Tisza Kálmán* ő Nagyméltóságának, mit kívánunk, ami méltó jutalom legyen, ami legelőbb legyen és ami a legnagyobb legyen, amit ember kívánhat, hát akkor azt kívánom, hogy lássa évek hosszú során át maga mellett, a maga oldalán a mi mélyen tisztelt ünnepeltünk, *Tisza Kálmán*! (Viharos tetszés, éljenzés és taps.)

Dr. *Bulyovszky József* polgármester *Darányi Ignác* földmívelésügyi minisztert élteti, a nép atyját, aki a szociális bajok helyes orvosságát találta meg a szegény népeknek abban a támogatásában, amely egyuttal a magyar hazát is erősíti. (Hosszas, lelkes éljenzés.)

Dr. *Friedländer Samu* *Eötvös Károly* közötti fel, *Tisza Kálmán* méltó ellenléte, akinek meg van a maga nagy része a vívott küzdelmek árán kifejtett eredményekben.

Eötvös Károly: Egy táborban *Tisza Kálmán*nal sohasem volt a politikában, nagy közjogi elvekben. Hanem mikor azt a ragaszkodást, azt a rokonszenvet, látja, amely Biharnak és Nagyváradnak férfait hozzáköti, a lelke is örül azon; de nem nagyon csodálkozik rajta, (Derűtség.) mert Bihar és Nagyvárad férfainak módjuk és alkalmuk volt mindig közelében lenni, amire a szónoknak nem volt alkalma sem akkor, amikor még a *Deák*-párt élt és virágzott, sem aztán. De az tény, hogy abban a néhány órában, napban, amíg együtt lehetünk, addig a nagy politikai haragok minden keserősége eltűnt és egyénisége iránt bizonyos meghatórozhatlan, de élénk és mély rokonszenv támadt bennem is! (Éljenzés.)

Egy boldogult, egy kedves emlékü barátom, aki a politikában nagy ellenfele volt, nagynéhai gróf *Károlyi Gábor*, halála előtt, 1895-ben — megmondtam már *Tisza Kálmán* ő nagyméltóságának is ezt akkor mindjárt — halála előtt néhány nappal azt mondta nekem, hogy: „Edes vajdam (Derűtség.), hogy ellenségeinknek micsoda bosszúságot okozak, már alig tudom elképzelni!“ (Derűtség.) — mert vannak olyan ellenségek ebben az országban és különösen hangosabbak is voltak ezelőtti pár évvel, akik *Tisza Kálmán* urnak is épp úgy ellenségei, mint nekünk. Vannak. Azt mondja: „Már nem tudom, micsoda bosszúságot okozak ellenségeinknek! Hanem gondoltam ki valamit!“ „Mit?“ „Amint az országgyűlés megnyílik — 1895-ben, az 11 nappal volt az ősi ülésszak megnyitása előtt — amint az országgyűlés megnyílik, odamegyek *Tisza Kálmán*hoz és ünnepélyesen kibékülök vele.“ (Zajos tetszés és derűtség.) Tizenegy nap! És meghalt. Nagyon sajnálom. Ezt a jelenetet, ezt szerettem volna látni! (Derűtség.) Nem csupán azért — gonoszak vagyunk, sok rossz indulat van bennünk — nem csupán azért szerettem volna, hogy lelkemben örüljek neki, hanem szerettem volna azokért az arcokért, amelyeket ez okozott volna bizonyos táborokban. (Élénk derűtség.)

De anyai bizonyos, hogy ha már egy táborban nem voltunk is soha a közjogi harcok és a közjogi küzdelmek mezején, nyolc év óta, uraim, amióta olyan felhők kezdtek tornyosulni hol nyugatról, hol délről, hol körszörül, országunk látóhatárán, amely felhők-ből még vihar is, még veszély is támadhatott, 8 esztendő óta, amióta az igazi, a régi, az ősi szabadalvú-ség erőit kezdtek ostromolni, 8 esztendő óta mi már sohasem küzdünk egymás ellen (Ugy van!) soha, sőt mindegyik a maga táborában lelkesen egész erejével, hazafi kötelességérzetének egész buzgalomával egy órára törekedett. (Élénk tetszés, éljenzés és taps.)

Hogy valaha közjogi téren is egy táborba kerüljünk, azt nem tudom, nem is hiszem; bizonyos feltételek közt nem is óhajtom (Derűtség.) mert akkor átkozottul rosszul lennénk Magyarországon (Derűtség.) Átkozottul rosszul lennénk Magyarországon, ha vagy ő odakényszerül lelke belső erői által hajtva,

ahol én vagyok. vagy én oda kényszerülök menni, ahol ő van. (Élénk tetszés.) Mert ha én oda kényszerülök nem is, ahol ő van, akkor az ősi magyar szabadselvűség nagy veszélyben lesz már; ha pedig ő kényszerül odajönni, ahol én vagyok, akkor már nyugat felől nagy bajok lesznek. akkor már a 350 esztendő keserű és kétségbeesett harca újra ki fog történni. (Ugy van! Ugy van!) Hát bizonyos feltételek mellett, mondod, nem is óhajtom. Hanem annyi bizonyos, uraim, hogy mikor legelőször hosszú küzdelmek után az egyházi élet mezején volt szerencsém vele összejönni, akkor Székesfehérvárott azért a nemes és nagy nért felkőszöntő hangzott el, akiért most a földmívelési miniszter ur poharat emelt. Akkor hozzám fordult ő nagyméltósága Tisza Kálmán és azt mondta: „Te, már ezért csak kocintasz velem egyet!” (Élénk tetszés.)

Ezen kezdtük meg a barátkozást (Derültség), annak a nagy és nemes asszonynak tiszteletére. Most már ő érte is üriték poharat (Tetszés), 8 óra óta még a politikai téren is, de abban a harcban, amelyről mi le nem mondhatunk, valahányszor haladásunk és magyar demokraciánk van fenyegetve. És egy dolog bizonyos: mikor én sokszor tünődtem magamban, miért van hát egyéniségében az, hogy még politikai ellenfelei is az ő közelében rokonszenvet tudnak és akarnak érezni iránta, mert nem tudnak mást érezni, mint rokonszenvet, ha közelében vannak; miért van az? Saját egyéni modorának különös szerénysége? Modorának és érintkezésének különös fidelitásától eltekintek, mert azt még sem tartom elég oknak. Én nem tudtam ennek más okát fel-feljezni, mint hogy elvégre is akárhányszor volt Bécsben mindig visszajött (Zajos derültség.) és még ha Bécsben maradna is, teljes életében magyar ember volna (Éljenzés.) és magyar ember maradna. (Élénk éljenzés.) És mivel én sem tudok egyéb lenni, — szent meggyőződésem — ő sem tud egyéb lenni, azért engedjék meg, hogy poharamat az ő egészségére emeljem. (Hosszantartó élénk tetszés, lelkes éljenzés és taps)

Gábel Jakab gróf Tisza Istvánná üritette poharat. (Élénk éljenzés.)

Nagy lelkesedést keltett, midőn egyszerre az egész társaság rázendített egy régi nótára, arra, amelyet 1861-ben Tisza Kálmán első fellépése alkalmával énekelték Debrecenben s amely így kezdődik: „Sok az ellenségünk . . .”, végződik pedig ezzel a refrainnel: „Eljén Tisza Kálmán!”

Öt óra már elmúlt, midőn Tisza Kálmán még egyszer felszólt. Ezt mondta:

— Eddig csak egy magyar nőről emlékeztünk meg, éltessük most tehát mindazokat akik nevelik a jó hazafiakat, mindazokat, akik jó magyar nők és jó magyar háziasszonyok, mindazokat az asszonyokat, akik majdan jó magyar — és hozzá teszem — szabadelvű gondolkozású ivadékok anyái lesznek; mert tisztelt barátaim, mindenben szabad csalatkoznunk, csak a jövő nemzedék anyáiban nem. Eltetelem tehát a jó magyar anyákat! (Hosszantartó viharos éljenzés.) Majd így folytatta: És most végül, tisztelt barátaim, szívvel kívánom, hogy a jó Isten eltessen bennünket mindnyájunkat, akik akár a Dunán túlról, akár a Tiszántúrról idejöttünk. A boldog viszontlátásig!

Ujra felzendült a nóta:

... Olyan kell minékünk,
Ki megáll a lábán,
Eljén Tisza Kálmán!

Mire általános nagy lelkesedés között oszlott szét a társaság.

Az 1848/49-iki honvédség is lelkes hangú üdvözlő iratot intéztek Tisza Kálmánhoz, aki 1875-ben állandó nyugdíjat állapított meg részükre.

Hlathy Endre, a nagyváradi szabadelvű párt elnöke, holnap fogja Széll Kálmán miniszterelnököt felkeresni, hogy a párt megbízásából szóval is tolmácsolja előtte azokat a jó kívánságokat, amelyeket ma felkőszöntőjében kifejezésre juttatott.

A Budapesti Napló Naptára.

Diszesen kiállított, gazdag tartalmu naptárt küld karácsonyi ajándékkal a Budapesti Napló minden előfizetőjének. Egy csokoly részlete ez a mi hálánknak azért a pártatlan szeretetért és ragaszkodásért, amelyvel a Budapesti Napló közönsége munkásságunkat kíséri. Gyakorlati értékű és egyuttal szórakoztató a

Budapesti Napló Naptára,

amelynek előkelő tartalmát a Budapesti Napló belső dolgozó társain kívül más neves írók és költők gazdagították. A gazdag belletisztikai rész után az év krónikája van írásban és kép-

ben. Ennyit árulunk el egyelőre a közönségünk számára tartogatott meglepetésből.

A Budapesti Napló Naptára

karácsony hetében mindenütt ott lesz már, ahol a Budapesti Napló naponkénti vendég. Kiadóhivatalunk karácsony táján megkezdte a Naptár szétküldését. Hiszszük, hogy közönségünk éppen olyan szeretettel fogadja ajándékunkat, mint amilyen szeretettel mi elkészítettük és amilyen örömmel mi ünnepi asztalára teszszük.

A Budapesti Napló Naptára

nem kerül könyvtári forgalomba, kiadóhivatalunk azonban megküldi azoknak is, akik most lépnek előfizetőink sorába. A Naptárt bérmentve kapják meg előfizetőink és a szétküldés sorrendjét — az egyes vasuti vonalak szerint — napról-napra jelezni fogjuk.

HIREK.

Czuczor Gergely.

(1800—1900.)

A nemzeti ébredés lángoló költőinek bemohosodott sírjához elzárándokol a honfikegyelet. A tomett esti ködéből mintha kisugárzanék az ujjászületés küzdelmének fénye, mikor az ünneplés szent órájában emlékünek áldozunk. Holnap lesz szűz esztendő, hogy megszületett Czuczor Gergely, a „Riadó” mennydörgő szava költője, kinek harsogó szözeata fölverte a csüggedők lankadt táborát, aki az elsők között rendületlen küzdött a viharos harcok tűzében. Néhéz csatákban vitte a lobogót; a költő és hazafi ugy összeforrt benne, hogy most, amikor róla szól az emlékezet, aligha tudnók megmondani, vajjon a költőt, vagy a költő-hazafit ünnepeljük-e méltóbban?

Neve nem említették a nemzeti ujjáébredés lánglelkű költőt közt, de abban a titáni munkában, amely elvezette a nemzetet egy jobb jövőhöz, amely elvitte költészetünket a világirodalomba is, a leglelkesebbek, a legbátrabbak, a fényes tehetségek közt ott van a bencés pap is, akinek szelid vallásos érzése dörgő szözeata emelkedik, amikor zengi a kacagányos apák dicsőségét. A csöndes kolostorba is elhat a vágy, amely a költészet szárnyára szeretné bocsátani a nemzeti mithosz ködbevesző hőstetteit és az ifju lélek tűzével énekel Czuczor az „Augsburgi ütközet”-ről már akkor, amikor a régi dicsőség homályából még nem vágattak elő az alpári mező hadai. S mikor megrengett az ország „Zalán futása” alatt, Czuczor akkor is meg nem fogyatkozott lelkesedéssel buzdítja, barátja volt Vörösmartynak és társa költészetünk ujjafermentésben. Dalai kisírik a hőseket a dicső csatákba, de elmél a költő lantja, amikor láncsörgés váltja föl a fegyverek ropogását. A jó hazafiakkal közös sorsa lesz és mikor kiszabadul, megint a költészet és irodalom az, amely magához köti nemes, tiszta lelkét.

A gondviselés megengedte neki, hogy még lássa a jobb kor derengő fényét és hirt vihesen a halhatatlanoknak a szabadságnak, a függetlenségnek közeleg bekövetkezéséről. Nekünk pedig, kik ma is tisztelettel őrizzük emlékét, születésének századik fordulóján gyönyörűség emlékezni róla, aki harmónikus pályáján magasra emelte szerzetének jelmondatát:

— Pro deo et patria.

Budapest december 16.

— BUDAPESTI NAPLO. December 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról

idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király Temple János műtermében. A berndorf fémarú-gyár tulajdonosa, Krupp Artur, Temple Jánossal megfesteti azt a jelenetet, amikor a berndorf nép hódolatát fejezi ki a királynak a munkásszínhab megnyitása alkalmából. O felsége ma meglátogatta Bécsben a képzőművészeti akadémiát s ott hosszabb ideig ült a művészek a megrendelt festményhez.

— Kitüntetett iskola-igazgató. A király a személye körüli minisztere előterjesztése folytán dr. Kiss Áron, a budapesti I. ker. állami polgári iskolai tanítóképző-intézet igazgatójának, a nevelésügyi terén szerzett érdemei elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— Festetich György szobra. A keszthelyi Georgikon százados fennállásának ünnepén, ezéltt három évvel Darányi földmívelésügyi miniszter inóitványozta, hogy a magyar mezőgazdasági szakoktatás megteremtőjének, gróf Festetich Györgynek Keszthelyen szobrot emeljenek. A miniszter az aláírásokat 1000 koronával megnyitotta. Azóta a gyűjtés szépen haladt és eddig 14.000 korona gyűlt össze. Minthogy nem volt rá remény, hogy ez az összeg nagyobb mértékben szaporodni fog, a szoborbizottság megbizta Stroblt Alajost a szobor mintájának elkészítésével. A szobor elhelyezésére vonatkozólag, mint keszthelyi levelezők táviratozása, az intéző körök eddig még nem határoztak, de a közönség körében mozgalom indult meg az iránt, hogy a szobor a mostani Szentháromság-szobor helyére kerüljön, a Szentháromság-szobrot pedig közelebb a templomhoz helyezték el. A szobor-bizottság felhívja az ország gazdaközönségét, hogy adakozzanak a nagy gazda emléksobrára, hogy az emlékéhez méltó legyen.

— Dewey-diadaliv. Egy esztendővel ezéltt még agyoncsókolták az amerikai asszonyok Dewey admirálist, akinél nem volt népszerűbb ur akkortájt, a spanyol hajókon szerzett diadalért. A csókok azonban elröppennek, s az amerikai nép valami maradandóbb emlékek akarta megörögzíteni Dewey dicsőségét. Melegiben bizottság alakult, amely egy millió dollárt akart összegyűjteni egy Dewey-diadalivra. Márványból lett volna ez a diadaliv, s éppen egy kis kerek millió dollárra lett volna szükség. Hát tul az Oceanról most az a hír érkezik, hogy a diadalivból nem lesz semmi. Nincs együtt a millió és nem is lesz már együtt. A bizottság abba hagyja a gyűjtést, feloszlik és a negyedmillióval lesz, ami lesz. A lelkesedés elaludt, szikrája se maradt, a Dewey-láznak vége.

— Az árvaház ünnepe. Nagy és díszes ünnepség keretében adták át ma rendeltetésének a városligeti fasorban épült új izraelita fuárvaházat. Az ünnepségre, amely délelőtt 11 órakor kezdődött, a fővárosi társadalom sok előkelősége, a pesti hitközség előljárósága, a fővárosi jótekonny egyesületek képviselői, nagyszámú hölgyközönség és az árvaház összes volt növendékei jelentek meg. Ott voltak többek közt: Széll Kálmán miniszterelnök, Wassics Gyula közoktatásügyi miniszter, Zsilinszky Mihály államtitkár, Márkus József főpolgármester, Berzeviczy Albert, Falk Miksa Vészi József, dr. Neumann Armin, dr. Mezei Mór, Weisz Berthold országgyűlési képviselő, Kohner Zsigmond hitközségi elnök, dr. Kohn Sámuel és dr. Kayserling íróbbik, dr. Goldzieher Ignác stb. Az ünnepség programjának első pontjál az Operaház énekkara előadta Felekli Sándor hangnutas költeményét, amelyet Singer Nándor zenésített meg. A szökeket Ney Dávid, Déri Jenő és Koralek Paula, az Operaház tagjai énekeltek. Utána Deutsch Jakab, az árvaház elnöke nevében dr. Deutsch Ernő íróvros mondott tartamas és nagyhatásu megnyitó beszédet. Ősi szokáshoz híven, átadta az intézet kulcsát Kohner Zsigmondnak, mint a hitközség elnökének.

Azán röviden változta azt a cőt, amely az új árvaház felépítését szükségessé tette és amelynek elérése a magyar zsidóság nagylelkűsége következtében rövid időn belül megtörténhetett. Azok akik az árvaház vezetésére vállalkoztak ebben az új intézetben is arra töreksenek, hogy az árvának elvesztett otthonuk helyett egy másik szerető otthon adjanak és hogy a növendékeket ne csak arra az időre mentessék meg a magyar társadalomnak, amíg az intézet falain belül lesznek, hanem lelküket izmossá tegyék az élet küzdelmeire is. Kohner Zsigmond, a hitközség elnöke haláját rója le az egész hitközség nevében Deutsch Jakab iránt, akinek a nemeslelkűsége teremtette meg javarészből ezt az új intézetet. De köszönettel tartozik, ugymond, azoknak is, akiknek a jótekonysága tette lehetővé, hogy a pesti zsidóság a humanitás ez új intézményét ma felavathatja. Ismerteti ezután az árvaház céljait, majd köszönetet mond Széll Kálmán miniszterelnöknek, Wassics Gyula közoktatásügyi miniszternek, Márkus József főpolgármesternek megjelölésükért.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Eotter Jakab az intézet növendékei nevében remekművi aranydívet adott át Deutsch Jakabnak, az árvaház el-

nőkének. Ez a szív — ugymond — szimbolum, amely talán jobban fejezheti ki azt, mint a gyöngyszó, hogy Deutsch Jakab igazán az árvák atyja. Egész életét annak a célnak szentelte, hogy az árváknak otthont adjon, hogy azoknak elvesztett szülőit pótolja. Nemcsak segítőt, oltalmazót, hanem igazán atyja az árváknak, akiknek a soha nem tűnő halála csak kis esiny kamatja lehet a Deutsch Jakab nemes tevékenységének, nagy szeretetének és azoknak az árvákéknak, amelyeknek minden napja az árváké volt. Zajos élejtés kísérte a poétikus meglepetést.

Márkus József főpolgármester emlékeztet arra, hogy alig néhány éve, hogy az Andrássy-úti árvaházat felavatták és ma már ismét egy árvaházat adt az rendeltetésének az izraelita hitközség, oly árvaházat, amely nemcsak megmenti az elpusztulástól az árvákat, hanem fel is neveli őket a magyar hazának, a magyar társadalomnak. Az Isten áldását kérte az új emberbaráti intézetre. A laszón eljövendő fogadott beszéd után dr. Kohn Sámuel mondotta el az avató beszédét. Hazafiságra, vallásosságra inti a növendékeket, akiknek példaképp azokat a férfiakat ajánlja, akik ezt a házat megteremtették. Majd a dr. Gonda Zsigmond által írt szép vallásos éneket adta elő az ének- és zenekar. A gyönyörű dal zenéjét Singer Nándor szerette. Végül a Himnusz énekelte az Opera kórusa. Az ünnepség után Szell Kálmán és a jelenlévő képviselők megtekintették az intézet helyiségeit. A miniszterelnök az előző szobákban beírta a vendéglönyvbé. Majd Deutsch Jakabhoz a következő szavakat intézte:

— Igazán, örülök, hogy jelen lehettem ezen a díszes és megható ünnepségen. Szívemből üdvözlöm Ön ismert nemeslelkűsége ma ismét bizonyított, hogy az önzetlen jótékonyaság milyen nagy lelatatokra képes. Sok ilyen apostola volna szükség a jótékonyaságnak!

A vendégek távoztával a hitközségi árvaház egykori növendékei lelkes ovációkban részesítették Deutsch Jakabot. A derék férfiu tiszteletére szombaton banketet is rendeznek.

— **A hivatalnokok leánylért.** Ma ünnepelte Bécsben negyedszázados jubileumát a hivatalnokok leányai részére létesített iskolaegyesület. Az ünnepélyen megjelentek Ferenc Ferdinánd főherceg vőnök, Mária Terézia főhercegnő, a közoktatási miniszter, a helytartó stb. Zdehauer osztálytanácsos elnök beszédére Ferenc Ferdinánd főherceg örömeinek adott kifejezést, hogy a jubileumon részt vehet. Virágzást kíván az egyesületnek és azt mondta, vajha az mindenkor melegágya lenne az igazi vallásos érzületnek és a császár és birodalom iránt való igaz és hű szeretetnek.

— **Maros vize folyik csendesen...** Ágota kisasszony földjét már rég elvitte a Körös. Azóta más folyóknak is támadt rablókedvük s legutóbb Szeged város tanácsosa a Marost vádolja ilyen rablókalandvágygyal. A Maros egyre lopja, lopkodja a földeket, lassan, óvatosan, de minden napra elhord belőlük egy-egy darabot s viszi a másik szomszédnak. Az osztályban sem nagyon igazságos. Zombory tanácsnoknak a földjéből a báró Gerliczey birtokát szaporította, holott a számtanácsos mindig jobban rászorol a földre, mint a báró.

Ágota kisasszony egyre a megyéhez járt a panaszával. Azóta nagyot fordult a világ kereké, s Szeged város most a kereskedelmi miniszterhez küld deputációt, amely bevádolja a tolvaj Marost.

— **Párisból Budapestre.** A párisi kiállítás magyar csoportjainak leszerelési és csomagolási munkáinak befejezése alkalmával Miklós Ödön helyettes kormánybiztos bucsulátogatást tett a francia köztársaság elnökénél, kinek megköszönté Magyarországra iránt tanúsított kiváló és lekötelező figyelmét. Loubet elnök kitüntető előzékenységgel fogadta a bucsuzó kormánybiztos-helyettes, s ezután is rendkívül melegen, nagy hálával és elismeréssel nyilatkozott Magyarországnak a párisi kiállításon való részvételéről. Köszönetét, bámulatát fejezte ki a magyaroknak a kiállítás alkalmával teljesített munkálatáért, a magyar csoportok változatos és gazdag berendezéseiről, s az elhozott képrázatos műkínészekről, melyek a látogatók közt ósztatlan figyelmet és tetszést keltek. Egyébként Magyarország a kiállításon résztvevő államok közt az első, amely a csomagolás és elszállítás munkálatáival már teljesen elkészült. A kormánybiztos párisi irodáját e hónap 22-én visszahelyezik Budapestre.

— **Ütőellenőrzési szemle.** A Mária Terézia lak-tanyában a múlt hónap 29-én megindult ütőellenőrzési szemlélet holnap, hétfőn lezár, amikor is végeztetül a cs. kir. Landwehrnek 1896-tól 1899-ig besorozott legénységére kerül a sor.

— **Ünnepelt csendőrtörzsörmester.** Szép ünnepség folyt le ma a kenyérmész-utcai csendőrségi kaszárnyában. Panajott Sándor csendőrtörzsör, kerületi parancsnok Preidl Gábor csendőrtörzsörmesternek az egész csendőrtisztikar és legénység jelenlétében feltűzte a koronás ezüst érdemkeresztet, amelylyel a király az érdemes csendőrt legutóbb kitüntette. Panajott ezredes lelkesítő szép beszédet intézett a kitüntetett örmesterhez, akinek buzgalmat, igyekezetét példaképp állította társai elé. Az ünnepségen a bel-

ügyminisztériumi számvevőség több tisztviselője is megjelent, mert Preidl Gábor már évek óta ott van szolgálatban.

— **Halálos pisztolypárbaj.** A múlt szerdán folyt le az a halálos végű pisztolypárbaj, amely izgalomban tartja Salzburg lakosságát. Mint már jelentettük, Zahrevszki József orosz gróf és Orlov herceg, a müncheni orosz követség vezetője, állottak szemben egymással. A segédke háromszori golyóváltásban állapotok meg és husz lépés távolságot mértek ki. Zahrevszki gróf kimélte ellenfelét és kétszer egymásután szándékosan a földre lőtt; Orlov herceg az első lövésnél nem talált, de második golyója Zahrevszki hasába furdott. A súlyosan sebesült grófit egy katonai orvos segédkezése mellett egy salzburgi magánlakásba vitték és ott megoperálták. A műtét még súlyosbította a sebesült állapotát és az alig 39 éves gróf Zahrevszki tegnap délelőtt 1/2 11 órakor belehalt sebébe. A párbajfelek előtte való nap Münchenből érkeztek Salzburgba és Orlov herceg a párbaj után, anélkül, hogy kibékült volna ellenfelével, visszautazott állomáshelyére. Azt mondják, hogy Orlov hercegnek már Párisban is volt oly párbaja, amely ellenfelének halálával végződött.

— **Papakozta meghalt.** Vácról jelentik, hogy az ottani egyházban meghalt a kasszabetőréseiről hírhedt Papakozta Dömötör, 31 éves korában. Amióta becsapódott mögötte a legházi cella ajtaja, szünet nélkül betegeskedett és többnyire a rabkórházban fekiútt. Utolsó óráiban levelet írt Balkay István egyházi igazgatónak és megköszönte a jó bánásmódot, amelyben része volt. Azután elbucsuzott övétől, rabtársaitól és néhány órával később kiszenvedett. Holttestét felboncolták és görög-keleti szertartás szerint temették el. Fejláján nincs más felírás, mint az a szám, amely alatt neve bekerült a fegyház iktatókönyvébe. Papakozta halála emlékeztet idezi a nemzetközi kasszabető banda vakmerő üzemelt, melyek két esztendőn keresztül csaknem valamennyi európai nagyváros rendőrségét foglalkoztatták. 1895. elején Papakozta, a görög Affendakis és Sztaló és a szerb Riestics Budapestet szerencsételték látogatásukkal és egy hét leforgása alatt feltörték és kifosztották Márkus könyvnyomdásznak és a váci-utcai specialitás-trafik Wertheimsekreknét. Az egyik betörő szállásadó-asszonya a rendőrség nyomozását a helyes utra terelte és Diner Ákos rendőr-kapitány ügyessége folytán hamar megtalálták a betörő szerszámokat és nemokára Papakoztát Szabadkán letartóztatták. Tizenkét órával később Affendakis és Sztalót is nyakonszipte a rendőrség, míg Riestics hat hétnél tovább élvezte a szabadságot, míg nem Nizzában ő is kézrekerült. Betörő szerszámok most a budapesti rendőrségi muzeum legértékesebb tárgyai.

— **A posta karácsonyi forgalma.** A posta- és távirat igazgatóság a karácsony hetében megnövekedő iorgalom alkalmából igen méltányos kérelemmel fordult a közönséghez. A küldemény gyors továbbítása érdekében arra kéri ugyan a közönséget, hogy tartsa be szigorúan a csomagolásra és címzésre vonatkozó szabályzatokat. Különösen figyelmébe ajánlja mindenkinek a posta a következőket: pénz és ékszert ne csomagoljon együtt más tárgyakkal. Csomagolásra faláda, vesszőből font kosár, viaszos, vagy tiszta, közönséges vászon, vagy egy erős papír, a pecsételéssel vésett pecsétnyomát használandó. A címzésnél kiváló gondot kell fordítani a címzett nevének foglalkozásának és lakhelyének pontos kitételére. A Budapestre és Bécsbe szülő küldeményeken a kerület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzés is kitéendő. A címet magyarul a burkolatra kell írni, s ha ez nem lehetséges, fatáblákra, bórdrabakra, vagy erős lemezpapírra. Kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címet összes adatait feltűntetve papírral legyen magában a csomagban is.

— **A szentolvajok ellen.** A fővárosi rendőrséghez az utóbbi időben tömördek panasz érkezett, hogy szénzállítás közben a szentes zsákokat és kocsikat a szállítással megbízott emberek, vagy mások megdézsmálták. A főkapitányság most rendeletet adott ki, hogy a rendőrök kísérjék figyelemmel a szénzállítást és lépjenek közbe, mihelyt valami gyanus manipulációt tapasztalnak. A rendőrség felhívja a lakosságot is, hogy a szénzállítást ellenőrizze e végből ajánlja, hogy minden házban a háztulajdonos és a lakók álljanak össze s szerezzenek be olyan könnyen kezelhető mászat, amelyen minden, a házhoz szállított szénmennyiséget le lehet mérni. E mázsa költsége hamarosan megtérül abból a haszonból, ami a pontos kimérésből és szállításból háramlik a lakókra. Különben a rendőrség szemmel fogja tartani azokat a szénárusokat, akik csempézett szentet árusítanak s úgy ezeket, mint vevőiket is, szigorúan meg fogja büntetni.

— **Életunt honvéd.** Fülöp András 10. honvédszázados közlegény megunt a katonaiéletet. Miskolcra megszökött s Budapestre jött. Itt pár napig

ödöngött, míg végre az éjjel a Lánchídról a Dunába vetette magát. Szerencsére még élve kifogták, s most a XVI. számú helyőrségi kórházban fekszik. A fiatal embert lögyógyulása után visszakisérte ezredhez.

— **Házasság.** Háj Antal fehérmegyei nagybérlő, es. k. tartalékos huszárhadnagy, e hó 18-án délelőtt 11 órakor vezeti oltárhoz a Jézus Szent Szive templomban Bernáth Béla országgyűlési képviselő leányát, Olgát.

— **Új kórház a fővárosban.** Olyan terv lépett ma a megvalósulás útjára, melynek messze kiható áldásos következményei lesznek. Arról van szó, hogy a budapesti kerületi betegsegélyező pénztár külön kórházat épít a betegek számára. A pénztár igazgatóságának mai ülésén ment határozatba ez a nagy terv. Egyhangulag szavazták meg a 230.000 koronát, amelyen a pénztár céljaira megveszik a Damjanich-utca 26. szám alatt fekvő ingatlant, mely jelenleg az izraelita nőegylet tulajdona. A beépített terület alig 400 négyzetögl; ott van a nőegylet leányárvaháza. Több, mint 700 négyzetöglnyi területű a kert, melyen a pénztár saját kórházat fog ki felépíteni. Az igazgatóság, midőn ma a fontos határozatot hozta, lelkes hangulatban szavazott köszönetet a betegsegélyező pénztár elnökének, Neuschloss Ödönnek, aki azzal választotta a köszönetre, hogy nyomban 10.000 koronás alapítványt tett a felépítendő kórház javára.

— **Boer csapatparancsnok felolvasó köruton.** Báró Luzezenszky Félix magyar hazánkia, aki a múlt év őszén ment ki Transvaalba hogy résztvegyen a boerok hősies önvédelmi harcában s mint a magyar kommandó vezér parancsnoka több nagy ütközetben résztvevett s meg is sebesült. — Clair Vilmos, a F. M. K. E. főtitkáranak kíséretében, legközelebb felolvasó körútra indul az országban. Báró Luzezenszky a felolvasások tiszta jódelemének öven szálalkat a F. M. K. E. kulturális céljaira ajánlotta jól. Körúttját is a Felvidéken kezdi meg s csak azután látogatja meg az ország többi városait. Nyitra, a F. M. K. E. központjában már december 2-ikán megtartotta felolvasását a Vörösmarty-szobor és a F. M. K. E. javára. Utazási programja, az eddigi megállapodások szerint a következő: Vác (dec. 20.), Esztergom (dec. 22.), Érsekújvár (dec. 23.), Miskolc (dec. 27.), Sátoralja-Ujhely (dec. 29.), Kassa (dec. 30.), Lőse (jan. 1.), Igló (jan. 2.), Késmárk (jan. 3.), Alsó-Kubin (jan. 5.), Kőzsabegy (jan. 6.), Galgóc (jan. 13.), Nagy-Tapolcsány (jan. 15.), Szakolca (jan. 16.), Privigye (jan. 17.), Szeicz (jan. 18.), Korpona (jan. 19.), Ipolygysz (jan. 20.), Selmecbánya (jan. 21.), Zólyom (jan. 23.), Besztercebánya (jan. 24.), Zólyom-Brézó (jan. 25.), Breznóbánya (jan. 26.), Kőrömcébánya (jan. 27.), Turóc-Szent-Márton (jan. 29.), Zsolna (jan. 30.), Trenčén (jan. 31.), Vágújhely (febr. 1.), Pozsony (febr. 3.), Aranyos-Maróth (febr. 5.), Léva (febr. 7.), Balassagyarmat (febr. 8.), Salgótarján (febr. 10.). A további program később lesz megállapítva.

— **Főügyintéző pénztár.** Temesvárról táviratozza tudósítónk: A temesmegyei Mehalta községben vakmerő büntényre vetemedett a község pénztárosa, Bajanczy Pál. Kirabolta a községi pénztárt, aztán felgyújtotta a községházat, hogy elűntesse bünsé cselekedetének minden bizonyítékát, a pénztári könyveket. A tüzet az éjjeli őr idejekorán észrevette és az estf csendességben gyorsan föláránázta a helységbeliek, akik valamennyien a községházára szaladtak és a tüzet eloltották, még mielőtt nagyobb kárt okozott volna. A község bírja a veszedelem kitértekor mindjárt a pénztárost kereste, és mint hogy nem találták, rögtön világos volt a büntény oka. A bírő alig egy negyedórával a tűz előtt még a hivatalban látta a pénztárost, akire a csendőrök rá is akadtak a lakásán. Éjjel felé, hosszás vallatás után Bajanczy beismerie a csendőrök előtt, hogy tizezer koronát vitt el a község pénztárából, mielőtt a helyiséget felgyújtotta. A büntényt pedig azért követte el, mert a múlt télen ezer koronát sikkasztott és félt a pénztári vizsgálattól. A tizezer koronát megtalálták Bajanczy lakásán. A vizsgálat vezetésére Kótos temesvári vizsgálóbíró Mehalára utazott.

— **Elgázolások.** Ma este háromnegyed nyolc óra tájban a Baross-utca és Oray-ter sarkán egy ismeretlen magánfogt Szabocsy János napszámot elgázolta, akit súlyos sebeivel a mentők a Rókus-kórházba szállították. — Payer János baromfiarist ma délután fél hat órakor a Horváth-és Kacsá-utak sarkán Cseh Antal bérkocsis elütötte. A súlyosan sérült Petreszlyem-utca 4. szám alatt levő lakásába szállították.

— **Tolvaj cseléd.** A rendőrség elfogott egy Kádár Anna nevű szatmárhgyi születésű 34 éves cselédet, aki három hónap alatt 4 vagy 5 szolgálati helyén nem kevesebb, mint 10.000 koronát érő holmit lopott el. Letartóztatásakor kiűnt, hogy már többször ílt lopás miatt börtönben. Beismerte bűnét, s most a vizsgálóbíróóság börtönében várja büntetését.

— **Tetten ért betörők.** Tóth György 29 éves promontori születésű tiszernemű tisztitölegény és Csányi József evedi születésű 18 éves csavargó, nagy dologra határozta el magát. Az éjjel a két jómódár betörő a Flach és Kail cégnél Lipót-körút 15. szám alatt levő rézműüzletbe. A Szemere-utca felől egy üres telekről másztak a ház világító udvarába. Itt azután az üzlet fafán lyukat ütöttek, amelyen bemásztak. Tömördek

holmit dobáltak ki az üzletből a telekre s éppen menni akartak, amikor a rendőrorjárat észrevette őket. Mindkettőjüket a kapitányságra vitték. Tóth veszedelmes betörő s már két ízben ült több évi fegyházat.

(x) **Eszeryők** feltűnő olcsón Détschynél, József-tér.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyajtót!**

(x) **Honi ipar.** Ajánlom általános ismért, saját gyártmányu posztó dokavóimot (gamasni). Kapható drapp, oliv, szürke, bronz és fekete színben. Párja 1 forint 10 krajcár. Hölgyeknek térdmagasság, párja 2 forint 75 krajcár. **Kertész Pál** divatruházában, Kerepesi-ut 44. sz., a Népszínházzal szemben. Eladás nagyon is.

(x) **Ragyogó karácsonyfadis.**
Uj! Football társasjáték frt 2.—
Halifax frt 1.50. Kertész Tódornál.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Fidelio. Beethoven születésnapjának évfordulóját az Operaházban ma este *Fidelio* méltó előadásával ünnepelték meg. A címszerep, amely próbaköve az igazi drámai énekesnők tehetségének, egyik legjobb alakítása *Diósné-Handel* Berta asszonynak, aki meghatározó Leonoráját újabb vonásokkal gazdagította, a mióta utoljára láttuk Rocco mester mellett. Nemes volt énekeben, játékban egyaránt, és különösen nagy áriája után olyan tapsot kapott, hogy megakadt az előadás. *Marcellina* kisebb szerepében *Abrahányi* pajzán kedvességet és poétikus bájt árasztott szét a színpadon. — *Ney* Dávid jellemző Pizarroja és *Szendrói* nyers, de jószívű Roccoja ismért kitűnő alakítások. *Broulik* Florestánjának egyedüli erőnye a muzsikáris biztonság. A zenekart lendülettel dirigálta *Kerner* István, akinek a Leonora-nyitány után többször is kellett megköszönnie a közönség intenzív tapsát.

** Róna Józsefné. Néhány év előtt egy gyönyörű szép fiatal leány tűnt fel, aki csillogó szopránjával és máris tökéletes énektechnikájával vérmes reményeket ébresztett művészi pályájának jövődjére iránt. Szinte biztosnak tetszett, hogy *Keményffy* Gizella csillagának a végzet a művészet egén ott jelölte ki a helyét, ahol a legmagasabb pályán a legfényesebb csillagok ragyognak. De a művész nő életcsillaga egyszerre csak elűnt a nyilvánosság szeme elől, hogy a családi boldogság intím csüdjében tűndököljön. A művészettől egy művész ragadta el és *Keményffy* Gizellából — *Róna Józsefné* lett. Azóta évek múltak el, míg ma ismét a pódiumon láthatunk. Ahová a kitűnő Grünfeld-Bürger kamaranégyes kedvőrelépett ki, amely ma Budapesten egyedül műveli azt az elsőkel zenei műfajt. Ez a viszonylat az egy közönségre nézve reveláció-számba ment és a Royal-teremben rég nem zúgott fel olyan tüntető tapsvihar, mint ma az *Ah, perfido* -ária elhangzása után. Megtörtént, aminek a lehetőségét eddig eltagadtam. Az tudniillik, hogy valaki nyilvános szereplés és a vele járó belső megküzdelmek nélkül a művészet legmagasabb színvonalára emelkedhessék. Ez bizonyára kivétel és csak ott lehetséges, ahol, mint *Róna Józsefné*, a mi nagy szobrászunk házában, amely betűlő világítófogás — az igazi művészet, amely ózonia minden ismerten tehetség virágának. *Beethoven* az *Ah, perfido*-áriát csak isten kegyelméből való művésznők számára komponálta — és jaja a kontrárnak, aki tolmácsolásába belefog, mert kudarcot vall csulul! Ez az ária, amely minden tekintetben a legnagyobb kvalitásokat kívánja, ugyszólván, remekmunkája a nagyszabású művészet jelöltjeinek és *Róna Józsefné* a visszontatásnál a tökéletes remekmunkáival mutatta meg, hogy művészetének csillaga mégis csak odaért, ahová pályája kezdetén ígérkezett. Kristálytisztá szopránja teljes erőben ragyog, minden regiszterében egyenletes, csillogó magassága — ami ritkaság: — biztos és szép középfekvésen nyugszik, míg a mélység bársorosan meleg és pasztózus. Énektechnikája tökéletes, amelynek ritka erőnye: a művészi, mert racionális lélekzet, a biztos, természetes hangvétel, finom piánók és a minden ízében előkelő módszer, amelyben az ének a szövegért és a szöveg az énekért van. A zenei írások világos deklamációja, mélyseges muzsikáltság, a benső érzés igaz melegsége, amely a szívből sugározta vissza a műreket a műreket, — jellemzi *Róna Józsefné* művészetét, továbbá a szinte színpadi akcióba kívánczó temperamentum. Hogy milyen sokoldalú a tehetsége, azt a művésznő egy *Schumann*-remekkel és egy pajzán német dallal mutatta meg, amelyvel a közönség újból és újból fölhangozó tapsviharát köszönte meg. — *Grünfeld-Bürger*ek — Beethovennek lévén szentelve a hangverseny — nem játszottak újdonságot, amelyről külön kellene beszámolni. Nagy örömkünkre — mint minden évben egyszer — ismét hallottuk a csuda-

szépséges hetest, amely ez idén ült meg századik születésnapját; *Beethoven* 1800-ban komponálta, amikor még *Mozart*, vagy tán még inkább *Haydn* tanítványa volt harmonizálás és a melódika vezetése dolgában. A másik munka, melyet a kamaranégyes-társulat előadott, az ugynevezett hárfakvartett (es-dur, opus 74.) már az új formák és új gondolatok *Beethoven*jét mutatja. A hetesben a kvartett urain kívül részt vettek *Gianicelli*, *Wischendorf* és *Beck*. — Az előadó művészek precíz, összefüggő és stilszerű játékkal valóban megérdemelték a közönség tapsait, amely zsufozásig töltötte meg a termet. (G—ly.)

** Népszínház. A Népszínházban ma telelevítették *Lukács* Sándornak népszínművét, *A vöröshajut*, amely a régebbi népszínmű-irodalomnak egyik legjelesebb alkotása s amelyet szívesen látunk viszont a színpadon. Az érdekes szerző tösgyökeres humorra, az igazi népelethől kiragadott alakjai életoleveníen hatottak ma este is s a vasárnap szufozott ház a legnagyobb mértékben élvezte a jeles darabot, amelyet a legjobb előadásban láttunk viszont. *Blaha* Lujza, akinek *Szilaj* Katája egyik legfelejtethetlenebb alkotása, tüden és frissen kelt életre a darabban együtt s játéka, éneke egyaránt gyujtott és lelkesített. Nagy érdekessége volt az estnek *Baán* Nelly, aki *Zsófia* szerepében új volt. *Baán* kisasszony gyönyörű, finom egyénisége nem ritk ki a népszínmű vaszkosabb keretéből sem s bizonygatót adta annak, hogy a népszínmű-naivák szerepkörében is megtalálja az utat a közönség tetszéséhez. *Tollagi* kitűnő *Veréb* Jankója még sokkal élénkebb emlékezetben él a közönségnek, semhogy most külön méltatni kellene. *Kiss* Mihály *Sajgó* Andrása a jeles művész egyik legtipikusabb és legjellemzetesebb alakítása ma is. *Szirmai*, *Raskó*, *Szerdahelyi*, *Ujvári*, *Szabó*, *Vidorné*, *Siposné* és *Erdélyi* *Margit* nagyon jók voltak. Nagy hatással játszotta *Agnes* szerepét *P. Lukács* Juliska, aki a többi jobb szereplővel együtt, sok tapsot kapott szép játékáért. A darab új diszettekkel s *Vidór* kitűnő rendezésében került színre. (M—s.)

** Sába királynője. Az Operaházban kedden, f. hó 18-ikán, *Goldmark* Károly „Sába királynője” című dalművének előadását *Márkus* Dezső karmester fogja vezényelni, mint vendég.

** Pálmay Ika a Carl-Theaterben. *Pálmay* Ika, egy bécsi újság híre szerint, e hónap végén út estére terjedő vendégereplést kezd a bécsi Carl-Theaterben. A művész *Heuberger*-nek *Operabál*-jában lép fel, amelyben annak idejében óriási sikerrel játszott az *An der Wien*-színházban.

** A Nemzeti Zenede közgyűlése. A József főherceg fővédnöksége alatt álló Nemzeti Zenede ma délelőtt tartotta gróf *Zichy* Géza elnökelete alatt ez évi rendes közgyűlést. Gróf *Zichy* megnyitó beszédében kegyeltes szavakkal emlékezett meg a lefolyt évben elhunyt tagokról: *Gerlsey* Károly alelnökről, kinek helyébe a november 18-án megtartott rendkívüli közgyűlés *Róssavölgyi* Gyula alpolgármestert választotta meg, továbbá dr. *Vetsey* Istvánról, a zenede ügyésztől, *Zimay* László tanár és *Németh* Antal választmányi tagról. Utána *Vajdajfy* Emil titkár számolt be az elmúlt év nevezetesebb momentumairól.

Az intézet tanügyi viszonyaira vonatkozólag meglepéssel vettek tudomásul, hogy a növekedék száma évről-évre növekszik s a lefolyt tanévben 1093 volt az egyes szakosztályok szerint osztályozott növekedék száma. Örvendetes tudomásul szolgált gróf *Zichy* Gézának az a kijelentése, hogy mindaddig, míg az intézet elnöke lesz, régi vagy újabb magyar zene-művek hangszerelesére évenként pályadíj 200 koronát ajánl fel. A zenede vagyona 498.826 korona, melylyel szemben 180 038 korona tartozás van. Az 1899—1900-iki tanévben az összes bevétel 111.267 korona kiadás 107.918 korona 08 fillér. Az intézet pénztárába a lefolyt évben a következő segélyösszegek folytak be: A közoktatásügyi költségvetésben megszavazott 5000 korona, a főváros törvényhatósága által 5 évre megszavazott 12 000 korona, a Pesti hazai első takarékpénztár segélye 200 korona. A titkári jelentés tudomásul vétele után a közgyűlés a számvizsgáló bizottságnak megadta a felmentvényt és a jövő évi költségvetést 111.277 korona bevételben és 106.344 korona kiadásban irányozta elő.

Ezután a választások következtek. Az elhunyt ügyész helyébe megválasztották egyhangulag *Posszert* Gyulát, a választmányt pedig a következőkkel egészítették ki: *Bogdich* Mihály, *Devecis* Ferenc, *Góth* Edő, *Halász* Gyula, *Kausz* József, *Kern* Jenő, *Klét* István, dr. *Mutschbacher* Béla, *Oldal* János, báró *Prónay* Dezső, *Reményi* Antal, *Székely* István, *Thaisz* Péter, *Vajdajfy* Ernő, *Vidosfalvy* Bódog, báró *Wodianer* Albert. A számvizsgáló bizottság rendes tagjai lettek: *Reményi* Antal, *Vargha* Albert, *Kausz* József, póttagjai: *Halász* Gyula és *Kólay* Lajos.

** Hangverseny. *Bendiner* Nándor zongora művész hangversenye kedden, december 18-ikán, lesz a Royal-szálló nagy termében. A koncert műsora a következő: *Bach*-Busoni. Præludium el Fuga *Beethoven* Sonata (Les Adieux), *Schumann* Fantasiestücke, *Chopin* ballada g-moll, Liszt Spanyol Rapszódia. Az egyes számok közt *Makray* László dala kerünek bemutat-

tatásra. *Bendiner* ilyenemű hangversenyével tavaly szenzációs sikert ért el. A keddi hangversenyre, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánul, jegyek *Bárd* zene-műkereskedésében kaphatók.

** A Nemzeti Színház bérléte 1901-re. A *Nemzeti Színház* igazgatósága (a rendkívüli délutáni előadásokon kívül) az 1901. évben 300 előadást rendez. E 300 előadásból 234 bérlétfolyamos lesz. Bérlétszámokban 30 előadás lesz, amelyek a bérlők által megváthatók. Ezeket kivül összesen 26 általános bérlétszűnetes előadás is lesz, amelyek azonban a bérlők által meg nem váthatók. Bérlői csak egész évre lehet. Időszaki bérlét nem lesz, de bárki helyet biztosíthat magának, ha legalább 12 egymásután következő bérlétele előadást, vagy szintén egymásután következő csupán páros, vagy páratlan bérlétfolyamos előadást eöbjege s az előjegyzett 12 vagy több előadásra a napi helyár szerint es egész összeget egyszerre s előzetesen lefizeti. Az esedékes összegből 10% engedmény leszámítatik. A bérlétár két részletben is fizethető, az első kétharmad a bérlétár-jegy átvételénél, a második részlet egyharmada legkésőbb 1901. szeptember 30-ig. A jelenlegi bérlők sziveskedjenek mostani helyüknek újból való kibérése iránt legkésőbb december 25-ikéig bezárólag rendelkezni, mert azontul mások igényei figyelemben részesülnek. Bérléni lehet december 31-ikéig és pedig pályókat a titkári hivatalban naponta délelőtt tíz óráig egy óráig, más helyeket a csarnokban, a jobboldali pénztárnál ugyanazon időben. Az igazgatóság fenntartja magának a jogot, ha a hirdetett előadások teljes számban megvárthatók nem volnának, a meg nem tartott előadásokra eső bérléthyányadokat a t. bérlőknek visszafizetni.

** A Vignszínház új darabja. A francia színpadok közt az idén az első nagy sikert a *Gymnase* araita *Capus* Alfréd *La bourn ou la vie* (Pénzted vagy életted!) című vígjátékával. A siker már a főpróbán annyira nyilvánvaló volt, hogy a *Vignszínház* jelenlévő képviselője nyomban megszerezte a darab előadási jogát a szerzőtől. A darabot, amely alkalmasint még ebben a szezonban kerül színre, *Bálint* Dezső fordította.

** Miss Halton Oroszországban. Egy bécsi újság híre szerint, *Miss Mary Halton*, itteni népszínházi vendégereplése után Oroszországba megy, ahol a nagyobb városokban a *Gésák*-ban és a *Sav-Toy*-ban fog vendégerepleni a most Pétervárott lévő német operett-társaság ensemblejában.

** Új színház. Az újja alakított sátoralja-új helyi színház e hó 28-án nyitják meg ünnepélyesen. Az első estén *Somló* Sándor a saját prólogját szavalja, azután *Halasy* szintársulata a *Szigetvári vértanúk*-at adja elő.

** A betiltott Tolstoj. *Kielből* táviratozzák, hogy az ottani cenzura betiltotta *Tolstoj* Leonak *A sötétség hatalma* című darabját. A cenzura betiltó rendelkezését a színház megfélebbezte.

** Az új manheimi színház. A *mannheimi* községtanács 405.267 márkát szavazott meg az ottani színház újépítésére.

** Bracco darabja. *Roberto Bracco* nak *A lélek tragédiái* című új drámája óriási sikert aratott a triestri Teatro Communaleban. A jelen volt szerzőt közel harmincszor hívták.

** Hangverseny a Telefon Hírdobóban. E héten három hangversenyt rendez a *Telefon Hírdobó*. Hétfőn, szerdán és pénteken. A mai hangverseny közreműködői a következők: *Diék* Berta, *Farkas* Jozefine, *Krammer* Etelka és *Márkus* Aranka úrnők, *Mártonfi* Imre, *Ney* Bernát és *Scabó* Imre urak. A hangverseny után a rendes esti felolvasás következik, melynek keretében az est folyamán érkező legújabb hírek olvastatnak fel, azután pedig 11 óráig *Zöldy* Marci cigánybandájának a muzsikája lesz hallható, melyet az Emke kávéházból közvetít a *Telefon Hírdobó*.

MŰVÉSZET.

□ **Hírek a Műcsarnokból.** A közönség szokatalanul nagy számmal látogatta a Műcsarnokot. Az első tizenhárom nap alatt a látogatók összes száma 13.387 volt, — ebből 2500 társulati tag, — ami napi 1000 átlagnak felel meg. Különösen nagy közönséget vonzának a csütörtöki zeneestélyek. Így a legtöbbször összesen 3004-en voltak jelen. A 60 filléres Képes Tárgymutató is szépen kel, úgy, hogy már eddig közel 5000 példány fogyott el belőle. A legközelebbi zeneestélyi csütörtökön, december 20-ikán lesz.

Elég jól folynak a vásárlások is. A kiállításra eddig 69 mű kelt el 30.820 korona értékben, mely összegből 17.350 korona magánosokra esik. A vásárlók közt vannak: *Giergl* Kálmán, *Kohn* Imre, *Zala* György, *Jellinek* Marcell, *Fernbach* Péter, *Szűtányi* Ödön, dr. *Keller* István, gróf *Károlyi* Mihály, *Lánczy* Gyula, *Glück* Frigyes, *Obrenstein* Henrik, *Zückler* Hermann, *Kemény* Kálmán, ifjabb *Wodianer* Hugó, *Alpár* Ignác, dr. *Rothmann* Armin, *László* Fülöp, gróf *Zselenszky* Róbert, *Hatvani-Deutch* Sándor, *Ruda* Ervin és mások.

Az állami aranyérem és a Forster-féle *Vaszary*-díj pályabíróságának a megválasztására jogosult művészek a pályabírószágba a következőket választották

be: Rendes tagokul: *Benczur Gyula, László Fülöp, Dudits Andor, Bihari Sándor, Strobl Alajos, Csók István, Berzeviczy Albert, gróf Andrássy Tivadar és Forster Gyula.* Póttagokul: *Stetka Gyula, Jendrassik Jenő, Kallós Ede, K. Lippich Elek és Katona Béla.* Ugyanezok a *Műbarátok ösztöndíja* pályabíróságába rendes tagokul beválasztották: *Lotz Károlyt, Szinyei-Merse Pált és Balló Edét.* Póttagokul pedig: *Benczur Gyulát, Zemplény Tivadart és Jendrassik Jenőt.* Ennek a pályabírósnak a *Műbarátok Köre* részéről még tagjai: *Gróf Andrássy Tivadar, gróf Zichy Jenő, Roskovic Ignác, László Fülöp és dr. Szendrey János.*

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Novemberi éjszakák.** Versek. Irta *Szekula Jenő.* Ezen a címen harminc verset foglalt kötetbe a fiatal szerző. Budapesti ember írta e költeményeket, akinek éles szeme belemélyed az utca szomorú köpeibe s meleg szíve szép verseket vált ki onnan. Ez a kötet a biztató kezdetet jelent.

○ **Újságkiadók Lapja.** Gazdag és érdekes tartalommal jelent meg az *Újságkiadók Lapjának* hatodik száma. A kitűnő szaklap, amelyet *Lenkei Zsigmond és Rábel László* szerkeszt, hivatossággal tárgyalja az újságkiadók általános érdekű ügyeit.

EGYESÜLETEK.

(A Magyar Köztisztviselők Országos Szövetsége) ma délután 4 óraker közgyűlést tartott, amelyen bemutatják az új alapszabályokat és megválasztották az új tisztikart és a választmányt. A közgyűlést nagy korteskedés előzte meg, mert három párt is keletkezett, mely embereit be akarta vinni a választmányba. Legjobban mozgóldott a Szilágyi-párt, mely azt az elvet hirdette, hogy kis tisztviselőket, de agilis, munkás embereket kell a választmányba ültetni, nem pedig neves embereket, kik ugyancsak keveset tesznek a kishivatalnokok érdekében. Volt azután a hivatalos párt és még egy, mely számításba sem jött.

Dr. *Bedő Albert* elnök megnyitván az ülést, egyetértésre buzdította a tagokat és figyelmeztette őket a választások fontosságára. Azután bemutatta a módosított alapszabályokat, melyeket a belügyminiszter jóvá hagyott. Majd négy szavazatszedő-bizottságot küldtek ki a szavazatok összeszedésére, mire az elnök az ülést feligyeztette. Hét óra volt már, amikor a szavazatszedő-bizottság elkészült munkájával. *Bedő Albert* elnök hirdette ki a választás eredményét, mely szerinti elnök lett: *Dr. Bedő Albert* nyug. államtitkár, orsz. képviselő. *Altitkár:* *Vörös László* nyugalmazott államtitkár, orsz. képviselő. *Másodtitkár:* *Vargha Gyula és Mazzitzy Elek. Titkár:* *Dr. Detre László. Másodtitkár:* *dr. Biró Benedek. Ugyész:* *dr. Molnár Gyula. Jegyzők:* *Panajot Miksa és Darányi Tivadar. Pénztáros:* *Winter István. Ellenőr:* *Sztrazimir Emil. Számvevőgárdók:* *Janovetz Lajos, Perczel Béla és Filip Ferenc.* Megválasztották ezeken kívül még 40 választmányi tagot, köztük 5 Szilágyi-pártit, ami az „ellenzéken” nagy örömet keltett.

Bedő Albert, az ujonnan megválasztott elnök, ezután megköszönte a bizalmat és rövid beszéddel berekesztette a közgyűlést.

(A Szeretlet országos egyesület) igazgató bizottsága tegnapelőtt gyűlést tartott özv. grófi *Báthány Gézáné és Rakovszky István* állami számvevőszéki elnök elnöke alatt. Elhatározta a bizottság, hogy a siketnémák érdekében akciót indít a vidéken és erre *Borbély Sándor* váci siketnéma-intézet igazgatóját küldte ki. *Görgy Aladár*, nárai dr. *Szabó Sándor*, *Förny Ferenc* és mások hozzászólása után a bizottság elhatározta az epileptikus iskola felállítását. Közönetet szavazott a bizottság *Glück Frigyesnek* nagyobb adományért és dr. *Weisz Lipót* karánbeszeli orvosnak.

(Gyermekek felruházása.) A IX. kerületi jótékony négyesület tegnap a Bakács-téri iskola tornatermében 360 fu- és leánygyermeket látott el téli ruhával. *Kurz Vilmos* plébános szép beszédet intézett a gyermekekhez és köszönetet mondott az egyesület tagjainak, akik minden évben jószívűségüknek oly dicsőretea jelét adják. Aztán kiosztották a gyermekeknek a ruhákat, amelyek összesen 4000 koronába kerültek.

SPORT.

○ **Az utolsó football-matich.** Nagy közönség előtt folyt le ma délután az év utolsó football-mérkőzése a Budapesti Torna-Klub és a Magyar Úszó-Egyesület csapatai között. A mérkőzés igen szép küzdelem után nagy meglepetésre a Magyar Úszó-Egyesület csapatának győzelmével végződött. Az első félidőben az úszók csapata két goal csinált, a Torna Klub egyet sem, a második félidőben pedig mind a két csapatnak jutott egy-egy goal. A legzohzhatatlennék tartott Torna-Klubnak súlyos veresége ez, amely ezzel elvesztette sokáig tartott elsőségét a football-csapatok közt.

○ **A december 15-iki nevezések és törlések.** A sportsmanek tegnap nagy napja, mint mindig, most is érdekes eredménnyel végződött. A nevezések most is megütik a rendes mértéket, csak egyik-másik versenyenél mutatkozik csekélyebb apadás, a törlések ellenben igen jól végződtek, mert a jobb lovak mind-

egyik nagy versenyre állva maradtak. Így a Király-díjból és István-díjból az ismertebb lovak közül csak *San-Jagot* *Simount*, *Perlaszt* és *Felemást* törölték. A Király-díjban állva maradtak: *Dicső, Lovag, Ormód, Harkavay, High Lestershire, Marathon, Per Butters, Capo Gallo, Borky, Kalauer, Retour, Erős, Attila, Durban, Igricz, Busento, Carrasco, Polónius, Montezuma, Sturmiglocke, Kormos, Bordereau, Takaros, Falb, Estesillag, Ezermester, Kartal, Mindegy, Eleget, Sobri, Ponyvássy, Dundi, Gallium, Sir Edgar.* Az István-díj legkomolyabb crackei szintén állva maradtak. Közülük: *Atléta, Ritka II, Fagon, Ezermester, Hig Lestershire, Marathon, stb.* A bookmakerek már kiirták az oddsokat erre a két versenyre, s mint a *Sportéletben* olvassuk, a Királydíjra *Marathon* a favorit hatszoros pénzelt, utána *Attila* és *Ezermester* körítettek nyolcezal, míg a *Derbyre Carrasco* a favorit hatszoros pénzelt. Az utolsó napokban *High Lestershire* hirtet fogadták erősen, mely most második favorit Ezermesterrel. A legközelebbi díj, a Károlyi Gyula-emlékverseny, 88 nevezéssel záródott.

○ **A „legjobb kétéves”? *Luczenbacher* Miklós,** sportnyelven *Mr. Wood*, aki mint a pettendi ménes tulajdonosa, nem kis tenyésztési sikerekkel dicsekedik, passzionátus lótenyésztő ember létere elevenesüti üzetember is aki tudja a módját, hogyan kell apalovainak reklámot csinálni. A derek *Orvell*ről, mely olyan sok jó handikaplonak és sellingplateknek adott más életet, azt mondja egy hirdetésben, hogy „az ideai legjobb kétévesnek, *Lothario*nak az apja” stb., méltó tehát minden tenyésztőnek a kegyére. Az egyik előjárásnál, ahol a tisztviselők jelentékeny része nyáron tipel, télen handikapell, az a vélemény kapott lábra, hogy *Lothario* nem a legjobb kétéves, s így az ő nevével meg nem engedhető raklámot követ el a pettendi ménes gazdája. A sötétzöld dresszes itállónak, ellentétben ez ideai rossz esztendejével, ezuttal mégis szerencsje volt, mert az utolsó pillanatban — jóval a távoslop után, — amikor már csaknem készen volt a marasztaló ítélet, előretört egy előjárásági díjok és kijelentette, hogy *Lothario* az ő handikap könyve szerint csakugyan a legjobb kétéves — s így *Ezermester, Carrasco* és a többi *Derbycrack* hiveinek bánatára nem lehetett *Luczenbacher* Miklóst tiltott hirdetés miatt elítélni. Ebből ítélve, *Orvell* apónak alkalmasint jó dolga lesz az idén *Pettenden*.

○ **A newmarketi árverés.** Régen nagy esemény volt ránk minden decemberben a newmarketi híres telivér-árverés. Híres tenyésztőink nagy számban voltak kiut s hozták haza a jobbnál jobb anyagot, hogy felrüsssítsek vele telivér-tenyésztésünket. Igaz, hogy telivér-tenyésztésünk elég „friss” most, kitűnő kondícióban van, mégis megépő a sportsmanvilágra, hogy a magyar tenyésztők, akik most is elég szép számban voltak *Newmarketben*, ugyszólván semmit nem vásároltak az árverésen. *Milne*, a tatali trainer, importált néhány igen oleső, 60—70 forintos anyakancát, és egy 1800 forintos kétévest. Kivüle *Mauthner Viktor* vett még egy néhány oiesőből lovat. A nagy vásárlók, a nagy magánmészek tulajdonosai, nem vettek semmit. Valószínű azonban, hogy árverésen kívül, kéz alatt fognak néhány nagyobb klasszisu tenyészlovat magyar számlára megvásárolni.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Eszküdtészeki elnökök.** A budapesti királyi ítélőtábla elnöke, a budapesti büntető törvényszéknél szervezett esküdtbírósg elnökévé dr. *Zsitvay Leo* budapesti büntetőtörvényszéki elnököt, helyettesévé *Lenk Gyula* ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel felruházott budapesti büntetőtörvényszéki bírói jelölte ki az 1901. év tartamára. Hasonlóképpen kijelölt a pestvidéki kir. törvényszéknél szervezett esküdtbírósg elnökévé *Rónay Kamill* ítélőtáblai címmel és jelleggel felruházott pestvidéki törvényszéki bírói, helyettesévé *Verebely Ignác* ítélőtáblai címmel és jelleggel felruházott pestvidéki törvényszéki bírói.

§§ **A kundsáft.** A büntetőtörvényszék előtt ma egy kopott ruhájú embert avval vádoltak, hogy be akart törni *Sipos Elek* nyomdájába. A rendőr, aki letartóztatta így mondta el az esetet.

— A poszton álltam, mikor egy nyomdász gyerek odaszaladt hozzám s arra kért, hogy fogjam el azt az embert, aki a boltjukba be akar törni.

— Hol van? — kérdeztem.

A fu a bolt elé vezetett. A vádolt nyugodtan állt és zsebre tette a kezét. A zsebet megmozdítottam s csak két krajcárt találtam benne.

— No — gondoltam ez csakugyan betörő. Mint-hogy elég alapos gyanum volt arra, hogy betörővel van dolgom, letartóztattam.

A törvényszék most a vádoltat hallgatta ki, s mivel a szörnny gyuanokok csakugy nyomták szegény vádolt lelket, már-már bizonyos volt elítélésése.

— Miért akart ön bemenni abba az üzletbe? kérdezte az elnök.

A vádolt pedig mosolygott s röviden így szólott: — Vízitkáryákat akartam csináltatni. — Félmentették.

TÁVIRATOK.

Khinai háboru.

New York, december 16.

Egy Pekingből, e hó 15-éről kelt távirat jelenti: Egy angol csapat Tuloh zredes vezetése alatt Pekingtől 18 mérföldnyire elfoglalt egy falut. A boxerek ez alkalommal jelentékenyebb veszteséget szenvedtek. *Paotingtóból* jelentik a francia csapatok, hogy 10.000 főnyi khinai csapatok a császári város irányában előnyomulnak. Minthogy Pekingtől nyugotra 15 mérföldnyire e csapatok elővédje megtámadta a francia helyőrséget, avval a kéréssel fordultak *Li-Hung-Csanghoz*, hogy akadályozza meg a khinai csapatok továbbnyomulását, miután a béketárgyalások már megindultak. A vasutnak mára kitűzött megnyitását elhalasztották.

Pétóvár, december 16.

A hivatalos lap kimerítő fejtegetést közöl a jangesun-sanghajkvai vasut kérdésében és az angol sajtó nézetével szemben hangsúlyozza, hogy *Waldereenek* joga volt a tonku-sanghajkvai vonalat az oroszok kezében hagyni, mert az oroszok szerelték föl és helyezték használható állapotba és az oroszok akadályozták meg elpusztítását. Az oroszok 450.000 rubelt költöttek e vonalra. *Avasut*, melyet *Walderee* az oroszoknak átadott, ismét az ő rendelkezése alá fog visszaboecáttatni, nem pedig az angoloknak átadatni és akkor azután tőle fog függni, hogy az oroszok helyett kinek akarja a vasutat átadni.

(Hazaérkezés Khinából.)

Berlin, december 16.

Az állami és városi épületek, valamint sok magán-épület a Khinából hazatérő katonák tisztelőre fel van lobogóva. 12 és fél óraker érkezett be a vonat a katonákkal a *Lehrter-pályaudvarra*. A csapatot a pályaudvartól a szertárig az egész uton sok ezer főnyi embertömeg riadó hoch-kiáltásokkal üdvözölte. A menet élén az összelödzött német harci zászlót vitték, amely a takui erődök ostrománál a német csapatok élén lengett, valamint az elfoglalt khinai zászlót. Ezután következtek a csapatok. Mögöttük zsákmányul ejtett khinai ágyukat húztak, és a menetet a gárdeezred díszszázada zárta be. A brandburgi kapu előtt a város képviselői üdvözölték a hazatérő harcosokat, akik azután a tömeg lelkesült üdvözlése és kendődobogtatása közt a hársak alatt a szertárhoz vonultak. A szertár előtt a császári pár, *Henrik* porosz és *Ruprecht* bajor herceg, a királyi ház tagjai, *Bülow* gróf birodalmi kancellár, a tábornokok, a hadsereg és a haditengerészet képviselői és az idegen katonai attasék gyűltek egybe. A császár katonai üdvözléssel fogadta a csapatokat, melyek a fegyverrel tiszteltek és hurrah-kiáltásokkal üdvözölték a császárt. Ezután a császár végigment a csapatok arcéle előtt. Miután a csapatok bevonultak a szertár udvarába, a császár megszólította a sebesülteket és kitüntetteket és azután az összes csapatokhoz beszédet intézett, mire a csapatok a szertár előtt díszmenetben elvonultak a császár előtt és azután bevonultak szállásaiba, miközben a tömeg mindenütt örömradiállal üdvözölte őket.

Madrid, december 16. A régenskirálynő a cerseri gróttól levelet kapott, amelyben a gróf fia, *Carlos* nevében megkéri az asturiai hercegnő kezét. Hét-ön a kamarák elé leiratot fognak terjeszteni, amelyben az asturiai hercegnő házassága bejelentetik.

A délafrikai háboru.

London, december 16. *Lord Kitchener*-nek *Prétóriából* érkezett távirata jelenti tegnap kelettel:

Clemens tábornok jelenti: A Northumberland-vadászok négy százada egy hegyen állt meg, míg lövészere tartott. A boerok hadereje, amely a hegyet megtámadta, 2000 főnyi volt, míg az angol tábornok 100 boer támadta meg. *Clemens* tábornok teljes rendben visszavonult és *podgyászokcsijainak nagy részét elvesztette*. Azokat a löszereket, amelyeket nem vihettek magával, megsemmisítette. Az angolok jól tartották magukat. Egy boer hadikövet jelenti, hogy *Joubert* tábornok fia elesett. A boerok veszteségei nagyok.

London, december 16. *Lord Kitchener* távirata jelenti: A *Vryhet* ellen e hó 10-én intézett támadásnál a boerok 100 halottat és sebesülteket veszettek, míg angol részről hat ember elesett és 19 súlyosan megsebesült. 30 ember, köztük egy tiszt, eltűnt. E hó 13-án az angolok *Scheepersnek* mellett megverték egy 600 boerból álló osztalet, mely jelentékeny veszteséget szenvedett. A *Lastron*-kerület egy szorosában a boerok a *minap elfogtak 120 angol lovas katonát*. Az elfogott Northumberland-vadászok közül 315-öt, köztük 5 tisztelet, szabadon bocsátottak és ezek *Rusztemburgba* érkeztek.

London, december 16. Methuen tábornok távirata megerősíti Lemmer boer tábornok halálának híreit. A távirat továbbá azt mondja: Methuen e hó 14-én megtámadta a boerok állását és zsákmányul ojtotta a tábornagymennyiségű lőszerrel és marhával együtt. Két boer elesett, egy megsebesült. Az angoloknak egy sebesültje volt.

A bécsi mészárosok mozgalma.

Bécs, december 16. A mészáros-ipartestület mai gyűlésén Hütter elnök jelentést tett a bojkott megszüntetéséről, előadta a bojkott megszüntetését megelőző eseményeket és hangsúlyozta, hogy az akciónak annyiban sikere volt, hogy végre sikerült az irányadó tényezőket felrúzni. A bojkottot 14 napra szüntették meg. Miután holnap ez a határidő lejár, a mai gyűlésen határozni kell a teendőkről. Hosszabb vita után egyhangulag elfogadták Reiss indítványát, mely szerint számolni kell a polgármesternek azzal az óhajával, hogy holnap meg akarja látogni a piacot, de az elnökségnek minden rendelkezésre álló eszközzel küzdenie kell a mészárosok követeléseit, még ha kénytelenek volnának is újból megkezdeni a bojkottot és feladni az üzleteket.

KÖZGAZDASÁG.

A Tiszavölgyi Társulat közgyűlése. A Tiszavölgyi Társulat központi bizottsága ma délelőtt 10 órakor tartotta közgyűlését a vármegyeház dísztermében gróf Szapáry Gyula tárnokmester elnökelete alatt. Az elnöki megnyitói elismeréssel emlékezik meg a társulat központi bizottságának tevékenységéről és a kormány támogatásáról. Dicsérte a kormányt a közérdeket őntöz csatornák létesítéséről szóló törvény megalkotásáról és az ártéri területekre vonatkozó 1900. évi XV. törvényekről.

Azután üdvözölte a kormány képviselőit. Fekete Márton titkár olvasta ezután fel a társulat évi jelentését, melyet a közgyűlés egyhangulag tudomásul vett. Valamint tudomásul vették a pénztári jelentéseket is, amelyek szerint 25.155 forinttal szemben 14.402 forint kiadás volt. Az 1901. évi költségvetésüknek 23.980 korona összegben megállapított summáját a közgyűlés szintén tudomásul vette s a felmentvényeket minden irányban megadta.

Ezután a kilépő rendes és póttagok helyébe 3 rendes és 2 póttagot választottak meg. A választás 72 szóval, tehát egyhangulag történt. Elnök lett gróf Andrássy Aladár, alelnök gróf Szapáry Gyula, rendes tagok: dr. Darányi Ignác, Hieronymi Károly, Strada Béla; póttagok: Imre Miklós és Magyar Kossza Géza. Miután indítványt senki sem jelentett be elnöklő gróf Szapáry Gyula a közgyűlést berekesztette.

A tiszai ármentesítő társulatok közös nyugdíjintézete e hó 15-én tartotta évi közgyűlését, melyen gróf Mayláth József elnököt. Az 1899. évi zársummadásra nézve, — mely szerint a közös nyugdíjintézet tiszta vagyona 1899. év végével 393.775 forintot tett ki, — a Magyar földhitelezet részére a felmentvényt megadták. Hunyady Béla a zárszámadások kedvező eredményével szemben kivánatosnak tartaná a járulékok mérséklését. Récy Géza Viktor és dr. Wagner Géza felszólalásai után az elnök kielentelte, hogy a közös nyugdíjintézet átbeléptéltől kezdve 10 év még nem telt el, így a járulékok leszállításáról annál kevésbé lehet szó, mert bármely kedvező is a közös nyugdíjintézet vagyoni állása, de nagy terheknek is néz elébe.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A gabonapiacokon mutatkozó stagnáció és az enyhe időjárás miatt a lisztüzlet irányzata e héten nyugodt volt. A régebbi kitéseknek kielégítő lebonnyolítása és a nyugodt irányzat dacára történt nagyobb számú új vételek csakis a közlegző ünnepekben lelik magyarázatukat. Mindazonáltal a forgalom nem öltött oly arányokat, mint más esztendőekben és — az eddigi jelek után ítélve — úgy látszik, hogy az ünnepi forgalom is a szokott nívó alatt fog maradni. A külföldi üzlet szintén nyugodt és az árak nem változtak.

Malmainknál e hét végén a következő átlagos árak vannak érvényben:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor.	24.80	23.60	22.30	21.10	20.80	19.90	18.30
		7	7 1/2	8			
		15.30	13.50	11.—			
Finom korpa:					Goromba korpa:		
Ár: korona	8.60				8.60		
Dara:		AB	C				
		25.40	24.20				

Átlagos árak 100 kilogrammonként, Budapestre szállítva, zsákosról értendők.

Szeszüzlet. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Az Ausztriában élethe léptetendő 20 koronás szeszadópótlékra nézve úgy értesülünk, hogy az nem új adó, hanem csak az eddig ezen cím alatt fennálló pótléknak 20 koronára való kiegészítése. Jelenleg az osztrák tartományokban különféle pótlékokat szednek a szesz után. Van a tervezett 20 koronás adónál kisebb, de annál nagyobb pótlék is. Az új tervezet célja ezen különféle adóknak az eltörlése és január 1-től kezdve egységes összegben való megállapítása. Föltevéte kell, hogy a javaslat az összes tartománygyűléseknek csakugyan keresztül megy, ami ma kétséges még. — A 20 koronás pótléknak az osztrák forgalomra nézve korlátozó befolyása nem lesz és így természetesen a magyar szeszpiac is megmarad óva az osztrák szesz beözönlésétől. A forgalom —

mint mindig az ünnepek előtt, nagyon élénk volt — változlanul áruk mellett:

Jegyzetek: nyersszesz finomított részére 42.— 42.50, finomított szeszt nagyban: 116—116.50, kicsinyben 117—118, denaturált szeszt nagyban 36—36.50, kicsinyben 37 koronával, helyben.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Tanfolyam. 1. Igen, résztvehetnek a közigazgatási tanfolyamon, amelyre csak augusztusban kell folyamodni. Hal középiskolával és megfelelő közigazgatási gyakorlattal még a jövő évben is beléphet. Azontul már csak érettségi vizsgával. 2. Még nem ruházták fel ezzel a joggal, de egy-két éven belül bizonyosan megtörténik.

Régi előfűzető Ujpest. 1. Akármelyik könyvkereskedés, ha levélben megkeresi s megfelelő kötelezést nyújt, szívesen ad részletekre könyveket. 2. A petróleum, ha át van melegedve, minden szikráról robban. Arra kell tehát vigyázni, hogy a lámpában átmelegedett olajat ne érje tűz. Sokan például lecsavarják az égő belet s mikor az már közvetlen közelében van az átmelegedett olajnak, a lámpaüvegbe erősen belefolynak, hogy az égő bét elaludjék. Ez igen veszélyes dolog, mert a láng esetleg lefelé csapódik s fölrobbantja a petróleumot. Ha már egyszer valaki lecsavarta a belet, hagyja úgy, elalszik az magától s minden veszély nélkül.

Honvédfőhadnagy. Varasd. Az mindig a kötvény feltételeitől függ. Szíveskedjék megtekintésre felülni a kötvényét, és akkor készséggel adunk felvilágosítást magánlevélben is. Így nem tudjuk megmondani, hogy mire kötelezte magát a társaság.

D. A. Kotas. Ha egy évi fizetést díjat, a második évtől kezdve nem lehet követelése a társulatnak. Az csak íjesztetés volt.

M. K. Nagy-Kanizsa. Múltóztassék az ottani pénzügyigazgatóságához fordulni, ott megmondják.

P. E. né. Így ejtik ki: *point léz.* A himzés egy neme.

151.270. sz. előfűzető, Losonc. 1.) Lehetnek. Csak az elnevezésben van különbség, az irodalmi műjában nincs. 2.) Be lehet küldeni, de az is több, mint valószínű, hogy nem fogják előadni.

F. L. A pénzügyminiszter minden hétfőn délután 4 órakor fogad. A folyamodásra egy koronás bélyeg ragasztandó. Kérni mindent szabad, tehát a reviziót is kérheti, de annyi elutasítást végzés után aligha fogja megkapni.

150.226. számú előfűzető. Mind a ketten római katolikusok.

Teresi. 1. El is olvashatja, meg is nézheti szinpadon. 2. Olyan könyvet nem ismerjük.

K. M. Budapest. Azt a telket, amelyen ma a Nemzeti Színház áll, Grassalkovich herceg ajánlódta a fővárosnak. Régebben ott török temető volt.

S. E. Beregszász. Múltóztassék a Természettudományi Társulathoz fordulni (VII Erzsébet körút 1.), ott mindkét tudományos kérdésre szívesen válaszolnak.

G. L. 1. A gyermek a szülői illetőségét követeli. 2. Igen, a közigazgatási hatóság, hacsak valamely akadály nincs, köteles az avató-ívet áttenni. Ezt azonban önként szabályszerűen kérelmeznie kell. 3. Igen, adhat.

Bányai F. Székely. Bali Mihály hivatalos címe: halalos ítélet végrehajtó, évi fizetése 1600 korona.

Rákos-Kereszturi előfűzető. Olyan intézet Budapestben nincs. A fogorvosok különben alányilag elég olesón dolgoznak.

152.384. sz. Nincsenek olyan jogai, mint a nagykorúnak, tehát sem nem nőülhet, sem a nevét szülői engedély nélkül nem magyarsíthatja.

G. A. Kecskemét. 1. Igen, vannak tiszta perei, de csak ritkán. 2. Valódi neve. A fővárosban lakik. Foglalkozására nézve író. Semmi más. Nincs is reá szüksége, bőségesen megél abból, amit a tollával keres.

B. L. Csongrád-Mágoros. Folyamodványát az illetékes közigazgatási hatóságnál a sorozás napjáig bármikor beadhatja, sőt a sorozáson is átadhatja a bizottságnak, az orvosi megvizsgálás előtt. Ha Békés-Csabán akarja magát soroztatni, ezt külön s még most kell kérni a budapesti katonai ügyosztálynál, hogy avató ívet még idejében áttehessek soroztatási helyére. A szeptemberben kivett belépési bizonyítványt felhasználhatja.

Komáromi előfűzető fa. Az ezredparancsnokságnál jelentse be a szándékát. A főtételeket is ott tudhatja meg.

W. R. A gróf hol Pozsonyban, hol Bécsben, vagy Párisban tartózkodik. Budapesti lakása: IV. Kossuth-utca 3.

Ersekújvári. Erzsébet főhercegnő most mult 17 éves.

V. B. Anina. Van bennük a két kötetből ismélés is, de nagyobb részt új dolgok.

Rimaszombat. A kereskedelmi miniszter minden esütőrtökön d. u. 4 órakor fogad. Megjelenés feketé szalonközvetben. Az audienciára aznap délig jelentkezni kell az elnökségi titkárnál.

Flober. A saját terület fölvidözhet vele, ha előzőleg minden elővigyázati intézkedést megtett. Adómentes, ha nem használja vadászatra.

B. J. Szatmár. 1. Dr. Fazekas Dániel, VI. Eötvös-utca 25/b. 2. Szanatóriumot nem tart fenn.

G. M. Tisza-Ugh. 1. H. J. országgyűlési képviselő lakása: VIII., Sándor-utca 25. szám. A földmívelési miniszter minden kedden délután 6 órakor fogad.

F. S. Rökk. Azt az illetékes pénzügyigazgatóság foga önként előírni, amelytől az engedélyt kapta. Oda tessék fordulni.

S. J. E. Nem ajánljuk, hogy hivatkozzék.

S. J. Ó-Buda. Általánosságban már letárgyalták, a részletek majd csak az ünnepek után kerülnek napirendre.

G. E. Vaskóh. Hódíthat a szellemével.

Monológ. Dehogy nem illik; illik biz az, külö-nösen, ha jól adják elő.

Mentő. Olyan tanfolyamot évenként többet is rendez az egyesület. A tanfolyam nyilvános és nem különbség nélkül mindenki hallgathatja. Az egyesület házában kell jelentkeznie.

Vásárhely. Múltóztassék eziránt a Köztelek szerkesztőségéhez (IX. Üllői út 25.) fordulni. Ott szívesen adnak felvilágosítást.

L. G. Budapest. A biztosítás csak balesetre szól.

P. F. Budapest. Növére teljesen korrekt választ adott, amelyen nem lehet senkinek sem megsértődnie.

S. M. Beregszász. Négy realiskolai bizonyítványt önkéntességre nem lehet igénye.

K. F. Lőce. Igaz.

S. L. Nagy-Kanizsa. 1. Már jó ideje így van. 2. Vissza ugyanannyiba kerül, mint oda.

T. Zs. Jó társaságban nem illik pofozkodni. Tessék a sértőt provokátatni, vagy ha arra nem volna méltó, fenytse meg tanuk előtt, de a társaságon kívül.

149.220. sz. előfűzető. Múltóztassék egyenesen a kiadóhoz: Rubinsteln J.-hez fordulni, VI. Gyár-utca 10. szám, ott talán még megkaphatja a hiányzó füzeteket.

Szorgalom. Kérjen engedélyt a vallás- és közoktatási minisztertől, hogy a hiányzó polgári iskolákat összevontan (egy évben két osztályt) elvégezhesse s ha meg lesz érettségi vizsgája, minden arra a pályára, amelyre a legtöbb kedvet és hivatást érzi magában.

Ó. A. Azt jelenti, hogy nem folytatnak közös háztartást.

B. M. Ottocsák. Meg kell sürgetni az ügyet egy Axaméthy Lajos miniszteri tanácsoshoz intézendő levélben. De csatlolon egy koronás bélyeget is, különben megletelezik érte.

Jövendőbeli önkéntes. 1. Nem egyenlő az érettségivel, de az önkéntesi vizsgára jogosít. 2. Olyan kurzusról nincs tudomásunk. 3. Magánuton leteheti.

Napirend.

Napló: Hétfő, december 17. — Római katolikus: Lázár pk. — Protestáns: Lázár. — Görög-orosz: (december 4.) Borbála. — Zsidó: Kislev 25. Chanukkah kezdeté. — Nap kel: 7 óra 21 perckor. — Nyugszik: 3 óra 52 perckor. — Hold kel: reggel 2 óra 47 perckor. Nyugszik: délután 5 óra 56 perckor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A földmívelésiügyi miniszter fogad délután 5 órakor.

Téli kiállítás a Múcsarnokban délelőtt 9 órától délután 4 óráig. Belépődíj 1 korona.

A Nemzeti Szalon kiállítása délelőtt 9 órától este 8-ig. Belépődíj 1 korona.

Nemzeti Múzeum. Természettajri tára d. e. 9 órától 1-ig. Többi terei 1 korona belépődíjjal megtekinthetők.

Országos képtár az Akadémiában zárva.

Országos magyar iparművészeti múzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja zárva.

Teknológiai iparműzeum nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2—5-ig.

Mezőgazdasági múzeum zárva.

Közlekedési múzeum a Városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig, délután 3—5-ig.

Magyar kereskedelmi múzeum az iparcarnokban d. e. 9-10 óráig 2-ig.

Szavazási levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Akadémiái könyvtár nyitva délután 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár zárva.

Iparművészeti múzeum könyvtár zárva.

Központi statisztikai hivatali könyvtára nyitva délelőtt 10 órától délután 1-ig.

A kereskedelmi múzeum könyvtára és a tudakozó osztály, d. e. 9 órától 12-ig és délután 3 órától 6-ig.

Az új országági kupaacsarnok és lépcsőháza délelőtt 9 órától este 6 óráig, Belépődíj 1 korona.

Mentőegyesület helyiségei reggel 8 órától este 6-ig.

Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Keresztesi út 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Keresztesi út 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

New York-kávéházban minden este hangverseny a honvéd-zenekar által, felváltva Radics és Balogh zenekarokkal.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a magy. kir. honvédzenekar hangversenye.

Ferenცი kávéház. Csóka nemzeti zenekarának hangversenye.

Tátra kávéház. Király-utca Tordaja női zenekarának hangversenye.

Hesám kávéház. Horváth Jancsi jeles zenekarának hangversenye.

Monopol kávéház Váci-körút 37, minden este Oláh Sándor zenekarának hangversenye.

Folcs Caprice kiváló új műsor.

Somossy Orfeum válogatott műsor.

Union szálloda, diszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kérékpár-terem.

Futser György éttermeiben Deák-tér, minden este Schreier hegedű-hangversenye.

Erdélyi minta vendéglő. Dalszínház-utca, a fővárosi közönség találkozó helye.

